

Паказьнік асобаў

А

- Абрамчык Базыль, прадзед Міколы Абрамчыка 256
- Абрамчык Мікола, палітык, дзеяч даваеннай і паваеннай эміграцыі ў Чэхаславацыі і Францыі, у 1947—1970 Прэзыдэнт Рады БНР 105, 256—257
- Абрамчык Янка, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864, дзед Міколы Абрамчыка 256
- Абуховіч Альгерд, пісьменьнік і перакладчык, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864, палітвысланец 74—75
- Абуховіч Міхал, дзяржаўны і вайсковы дзеяч Вялікага Княства Літоўскага, мэмуарыст 74
- Абуховіч Піліп, дзяржаўны дзеяч Вялікага Княства Літоўскага, мэмуарыст 74
- Абуховіч Тодар, дзяржаўны дзеяч Вялікага Княства Літоўскага, мэмуарыст 74
- Абуховіч Юзаф, удзельнік вызвольнага паўстаньня 1794, дзед Альгерда Абуховіча 74
- Абэцэдарскі Лаўрэнці, савецкі гісторык 114, 276, 280
- Авілаў, супрацоўнік савецкіх карных органаў 417
- Агінскі Міхал Клеафас, кампазытар, дыплямат, удзельнік вызвольнага паўстаньня 1794 436
- Адамовіч Алесь, пісьменьнік і літаратуразнаўца, грамадзкі дзеяч, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху кан. XX ст. 378—379, 510
- Адамовіч Аляксандар, дзяржаўны дзеяч, адзін з кіраўнікоў палітыкі беларусізацыі 1920-х у БССР, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 232—233
- Адамовіч Антон, гісторык, літаратуразнаўца і пісьменьнік, палітвысланец 1930-х, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША, супрацоўнік Беларускай службы Радыё Свабода 284, 300—301
- Адамовіч Язэп, дзяржаўны дзеяч, ахвяра перасьледу НКВД 220—221
- Адамчык Вячаслаў, пісьменьнік 394, 422—423
- Ажэшка Эліза, польская пісьменьніца, удзельніца нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864 57
- Акудовіч Валянцін, філёзаф, літаратар, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 466
- Акіншэвіч Леў, гісторык, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст.; перасьледаваны ОГПУ; дзеяч паваеннай эміграцыі ў ЗША 226—227
- Алеша Юры, расейскі пісьменьнік 422
- Аляксандар II, расейскі імператар 84
- Аляксандар III, папа рымскі 74
- Аляхновіч Францішак, пісьменьнік і тэатральны дзеяч, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., вязень ГУЛАГу, ахвяра нераскрытага забойства 128—129, 141, 186, 209, 272, 328, 484
- Андропаў Юры, старшыня КГБ, кіраўнік СССР 350
- Андрыёлі Міхал, мастак, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864, палітэмігрант і палітвысланец 59, 66—67
- Андэрс Уладзіслаў, генэрал, камандзір Польскай арміі ў Другой усясьветнай вайне 153, 308, 320
- Антонана-Мельяновіч Тацяна, журналістка, жонка Васіля Мельяновіча 429
- Арбузаў Аляксей, расейскі драматург 443
- Арлова (Аксак) Валянціна, паэтка, журналістка, жонка Ўладзімера Арлова 50
- Арлова Тацяна, сястра Ўладзімера Арлова 534
- Арлоў Аляксей, юрыст, бацька Ўладзімера Арлова 218
- Арлоў Арцём, дзед Уладзімера Арлова, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 160
- Арлоўскі Кірыла, супрацоўнік савецкіх карных органаў, партызанскі камандзір 230
- Арсеньнева Наталья, паэтка і перакладчыца, палітычная высланка 1940—1941, дзяячка паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША, аўтарка вершу-гімну «Магутны Божа» 144, 153, 188, 207, 258—259, 264, 280, 306, 311, 373
- Асіненка Мікола, удзельнік паваеннага антысавецкага Супраціву, вязень ГУЛАГу, муж Ніны Асіненкі 408, 409
- Асіненка Ніна, удзельніца паваеннага антысавецкага Супраціву 1940-х, вязень ГУЛАГу 408—409
- Астапенка Зьмітрок, паэт, вязень ГУЛАГу 312—313
- Асташонак Алесь, пісьменьнік і перакладчык, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 510—511
- Астрамовіч Аляксандар (Андрэй Зязюля), сьвятар, паэт, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. 87
- Астраўцоў Алесь, перакладчык 243
- Астроскі Канстанцін, палкаводзец, дзяржаўны дзеяч Вялікага Княства Літоўскага 425
- Астроўскі Радаслаў, палітык, пэдагог, дзеяч нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., удзельнік Слуцкага паўстаньня 1920 і нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х

у Заходняй Беларусі, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША 140

Аўрам Смаленскі, асьветнік, сьвяты 528

Афанасі Філіповіч, пісьменьнік, рэлігійны дзеяч, сьвяты 420

Аюнскі Платон, якуцкі пісьменьнік 469

Б

Бабіч Якуб, віленскі бурмістар, фундатар Францішка Скарыны 358

Бабкова Вольга, пісьменьніца, гісторык 471

Багдановіч Максім, паэт, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. 86, 119, 139, 160, 176—177, 188, 201, 211, 306, 326, 357, 427, 465, 517

Багрым Паўлюк, паэт 45

Багушэвіч С., дэпутат Сойму Рэчы Паспалітай, змагар супраць захопу земляў Вялікага Княства Літоўскага Расеяй 15

Багушэвіч Францішак, паэт, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864, пачынальнік нацыянальнага Адраджэньня 59, 100, 118, 180, 253, 479, 497

Бадунова Палаўта, палітык, удзельніца нацыянальна-вызвольнага і сацыялістычнага руху пач. XX ст., вязень польскіх бальшавіцкіх турмаў, палітэмігрантка, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 136—137

Байкоў Мікола, лінгвіст, літаратуразнаўца, палітвязень 223

Бажко Алякс, правакатар 371

Байран Джордж, ангельскі паэт 82, 238, 297

Бакунін Міхаіл, расейскі рэвалюцыянэр 80

Баліцкі Антон, дзяржаўны дзеяч, адзін з ініцыятараў і кіраўнікоў палітыкі беларусізацыі 1920-х у БССР, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 168—169

Бандынэлі Бача, італьянскі скульптар 74

Банольдзі Ахіла, сьпявак і танцамайстар, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864, палітэмігрант 54—55, 66

Барадулін Рыгор, народны паэт Беларусі 106, 156, 430, 442

Баразна Лявон, мастак, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1960—1970-х, ахвяра таямнічага забойства 402—403, 453

Бараноўскі Андрэй, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. 102

Баркоўскі Віталь, тэатральны рэжысэр 484

Бароўка Ангеліна, удзельніца паваеннага антысавецкага Супраціву 1940-х, вязень ГУЛАГу 416—417

Бартосік Зьміцер, бард, літаратар, журналіст, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1990-х — пач. XXI ст., супрацоўнік Беларускай службы Радыё Свабода 487

Бартуль Вера, дзячка паваеннай эміграцыі ў Вялікабрытаніі і ЗША 412—413

Бартуль (Сокалава) Ганна, дачка Веры і Францішка Бартулёў 413

Бартуль Франціш, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Вялікабрытаніі і ЗША 338—339, 413

Баршчэўскі Лявон, палітык, перакладчык, пэдагог, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1990-х — пач. XXI ст. 512

Баршчэўскі Ян, пісьменьнік, адзін з пачынальнікаў новай беларускай літаратуры 24—25, 32, 82, 156, 440, 461

Басё, японскі паэт 478

Бачыла Алякс, паэт 323

Беларуска Алякс, паэтка, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 344—345

Берыя Лаўрэнці, кіраўнік савецкіх карных органаў 181

Бітэль Ала, дачка Пятра Бітэля 325

Бітэль Лія, дачка Пятра Бітэля 325

Бітэль Ніна, жонка Пятра Бітэля 325

Бітэль Пятро, паэт і перакладчык, вязень ГУЛАГу 324—325, 334

Бобрый Янка, паэт, кінакрытык, муж Натальі Вішнеўскай 285

Борык Антон, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. і Слуцкага паўстаньня 1920 185

Боцеў Хрыста, баўгарскі рэвалюцыянэр, паэт 80

Броўка Пятрусь, паэт 467

Брыль Янка, народны пісьменьнік Беларусі 308, 309, 336—337, 436

Брэдбэры Рэй, амэрыканскі пісьменьнік 151

Брэжнеў Леанід, кіраўнік СССР 239, 376

Бугаёў Дзьмітры, літаратуразнаўца 457

Будны Сымон, асьветнік эпохі Рэфармацыі 334

Буйла Канстанцыя, паэтка, удзельніца нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. 144, 192—193, 280, 334

Буйніцкі Ігнат, тэатральны дзеяч, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., стваральнік беларускага прафэсійнага тэатру 88—89, 101

Булак-Балаховіч Станіслаў, вайсковы дзеяч і палітык, удзельнік збройнага змаганьня з бальшавікамі ў 1918—1920, ахвяра нацысцкай расправы 126—127

Буль Г'ер, французскі пісьменьнік 510

Бунін Іван, расейскі пісьменьнік 307, 478

Бураўкін Генадзь, паэт, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1990-х — пач. XXI ст. 414, 505

Бутрамееў Уладзімер, пісьменьнік 273

Буш Джордж (старэйшы), прэзыдэнт ЗША 429

- Быкаў Васіль, народны пісьменьнік Беларусі 106, 337, 350, 351, 362—363, 387, 393, 407, 424, 425, 430, 442, 459, 499
- Бэндэ Лукаш, савецкі літаратурны крытык, адзін з арганізатараў рэпрэсіяў супраць нацыянальнай інтэлігенцыі 238—239
- Бэнкендорф Аляксандар, генэрал, шэф жандараў III аддзялення 26
- Бядуля Зьмітрок, пісьменьнік 300, 302
- Бязьлепкіна Аксана, літаратуразнаўца 533
- Бялевіч Леў, удзельнік паваеннага антысавецкага Супраціву, вязень ГУЛАГу 395
- Бяляцкі Алесь, праваабаронца, літаратар 334

В

- Вайвадзіш Эдвард, пісьменьнік 198, 339
- Вайніловіч Алена, дачка Эдварда Вайніловіча 79
- Вайніловіч Сымон, сын Эдварда Вайніловіча 79
- Вайніловіч Эдвард, гаспадарчы дзеяч, палітык, мэцэнат, прыхільнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. 78—79
- Вакулоўская Лідзія, пісьменьніца, пераследаваная КГБ 376—377
- Валовіч Міхал, удзельнік вызвольнага паўстання 1831, камандзір партызанскага аддзелу ў 1833, ахвяра царскіх рэпрэсіяў 34—35
- Вальфон Сямён, навуковец, адзін з арганізатараў рэпрэсіяў супраць нацыянальнай інтэлігенцыі 213
- Ван Эльвін, галяндзкі вынаходнік 26
- Ваньковіч Валенці, мастак, прыхільнік вызвольнага руху 1820-х 32—33
- Варонка Язэп, журналіст, палітык, старшыня першага ўраду БНР, дзеяч даваеннай і паваеннай эміграцыі ў Літве і ЗША 164—165
- Васілеўскі Даніла, краязнаўца і пэдагог, вязень ГУЛАГу 156—157
- Васілеўскі Пётра, мастацтвазнаўца, журналіст 453, 515
- Васілёк Міхась, паэт, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі 183
- Васняцоў Апалінары, расейскі мастак 67
- Васняцоў Віктар, расейскі мастак 67
- Васючэнка Пятро, пісьменьнік, літаратуразнаўца 156
- Ваўжэцкі Тамаш, палітык, адзін з кіраўнікоў вызвольнага паўстання 1794 18—19, 126
- Вашынгтон Джордж, прэзыдэнт ЗША 43
- Верас Зоська, пісьменьніца, грамадзка-культурніцкая дзяячка, удзельніца нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі і нацыянальна-культурніцкага руху 1960—1980-х 148, 188—189, 280, 327, 358, 359
- Верашчагін Васіль, расейскі мастак 97
- Вецер Элеанора, гісторык 381
- Вітан-Дубейкаўская Юліяна, пісьменьніца, удзельніца нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. 95, 142—143
- Вітан-Дубейкаўскі Лявон, архітэктар, паэт, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. і нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі 94—95, 143, 185
- Вітаўт, вялікі князь Вялікага Княства Літоўскага 490
- Вітушка Міхал, вайсковы дзеяч, палітык, кіраўнік паваеннага збройнага антысавецкага Супраціву 1944—1950-х 288—289
- Віцьбіч Юрка, пісьменьнік і гісторык, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША 140, 229, 274—275
- Вішнеўская Наталья, паэтка; пераследаваная НКВД 284—285
- Войкаў Пётар, расейскі рэвалюцыянер 286
- Войцік Галіна, грамадзка-культурніцкая дзяячка, дачка Зоські Верас, жонка Лявона Луцкевіча 358
- Войчанка Сяргей, мастак 514—515
- Вольскі Артур, пісьменьнік і перакладчык, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 364—365
- Вольскі Віталь, пісьменьнік 365
- Вольскі Лявон, рок-музыка, літаратар, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст., сын Артура Вольскага 365
- Воранава Антаніна, заслужаны будаўнік Беларусі 497
- Высоцкі Ўладзімер, расейскі сьпявак, актор, літаратар 441
- Вэрдзі Джузэпэ, італьянскі кампазытар 308
- Вярба Вера, паэтка 342
- Вярбіцкі Аўген, біяхімік, эмігрант 410
- Вярцінскі Анатоль, паэт, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 296
- Вярыга-Дарэўская Габрыеля, дачка Арцёма Вярыгі-Дарэўскага 49
- Вярыга-Дарэўскі Арцём, пісьменьнік, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстання 1863—1864, палітвысланец 48—49
- Вячорка Вінцук, палітык, мовазнаўца, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 522

Г

- Гавэл Вацлаў, палітык-дэсыдэнт, пісьменьнік, прэзыдэнт Чэхіі 363
- Гадлеўскі Вінцэнт, сьвятар, палітык, перакладчык, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. і нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі, дзеяч нацыянальнага руху 1-й пал. 1940-х, ахвяра нацысцкай расправы 123, 152—153
- Гайдукевіч Аляксандар, дырэктар каледжу, дзе вучылася Ірына Завадзкая 527
- Гайнэ Гэнрых, нямецкі паэт 82, 312
- Галубовіч Леанід, пісьменьнік 447
- Галубок Уладзіслаў, тэатральны дзеяч, пісьменьнік, мастак, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., першы народны артыст Беларусі, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 120—121, 188, 267
- Гандзі Махандас, індыйскі палітык 488
- Ганчар Віктар, палітык, бяссьледна зьнік у 1999 247, 495
- Гарбачоў Міхаіл, палітык, прэзыдэнт СССР 449, 450
- Гарошка Леў, рэлігійны і грамадзкі дзеяч, гісторык; перасьледаваны польскімі ўладамі ў 1930-х; дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне, Францыі, Італіі й Вялікабрытаніі 318—319, 332
- Гарсія Лёрка Фэдэрыка, гішпанскі паэт 430
- Гарсія Маркес Габрыель, калюмбійскі пісьменьнік 430
- Гарун Алесь, паэт, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., палітвысланец 132, 206
- Гарыбальдзі Джузэпэ, нацыянальны герой Італіі 43
- Гарэцкая Галіна, дачка Максіма Гарэцкага 203
- Гарэцкая Эўфрасінья, маці Максіма і Гаўрыла Гарэцкіх 195
- Гарэцкі Гаўрыла, геоляг, географ, грамадзкі дзеяч, вязень ГУЛАГу 327
- Гарэцкі Іван, бацька Максіма і Гаўрыла Гарэцкіх 195
- Гарэцкі Леанід, сын Максіма Гарэцкага 203
- Гарэцкі Максім, пісьменьнік і літаратуразнаўца, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 126, 166, 174, 190, 194—195, 202, 203, 214, 232, 265, 300, 302, 358
- Гарэцкі Радзім, геоляг, грамадзкі дзеяч, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 195, 327
- Геніюш Ларыса, паэтка, дзялячка даваеннай эміграцыі ў Чэхаславаччыне, вязень сталінскіх лягераў, маральны лідэр незалежнага беларускага грамадства 1960—1980-х 105, 130, 136, 248, 249, 259, 310—311, 314, 380, 381, 382, 412, 420, 434, 435, 508
- Геніюш Міхась, сын Юркі Геніюша 435

- Геніюш Юрка, пісьменьнік, аб'ект увагі польскіх і савецкіх спэцслужбаў 434—435
- Геніюш Янка, мэдык, вязень ГУЛАГу 248—249, 310, 412, 434
- Герасіменка Вольга, сястра Генадзя Кулажанкі 501
- Германовіч Язэп (Вінцук Адважны), сьвятар, пісьменьнік, вязень ГУЛАГу, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Вялікабрытаніі 332
- Гермянчук Ігар, журналіст, палітык, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст.; у 2-й пал. 1990-х перасьледаваны ўладамі 520, 524—525
- Герцэн Аляксандар, расейскі рэвалюцыянэр, пісьменьнік, філёзаф 51, 70, 90
- Гілевіч Ніл, народны паэт Беларусі 494
- Гільен Нікаляс, кубінскі паэт 430
- Гінзбург Яўгенія, расейская пісьменьніца 344
- Глебаў Яўген, кампазытар, народны артыст Беларусі 406—407
- Глебка Пятро, пісьменьнік 284
- Глобус Адам, пісьменьнік, мастак, выдавец, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 423, 515
- Гогаль Мікалай, расейскі пісьменьнік 423, 484, 504
- Горкі Максім, расейскі пісьменьнік 297
- Горын Павал, савецкі гісторык, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 115
- Горын Рыгор, расейскі пісьменьнік 273
- Грабава Наталья, сястра Андрэя Грабава 516, 517
- Грабаў Андрэй, паэт, аўтар непадцэнзурных тэкстаў, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1970-х; перасьледаваны КГБ; загадкава загінуў 516—517
- Грабоўскі Стафан, вайсковы дзеяч, адзін з кіраўнікоў вызвольнага паўстаньня 1794 22—23
- Грахоўскі Сяргей, пісьменьнік, вязень ГУЛАГу 285, 298, 327
- Гроднеў Мікола, пісьменьнік, брат Васіля Гроднікава 457
- Гроднікаў Васіль, журналіст, ахвяра нераскрытага забойства 456—457, 520
- Грубэр Габрыель, вучоны-энцыклапэдыст XVIII — пач. XIX ст. 32
- Грыб Тамаш, палітык, публіцыст, удзельнік нацыянальна-вызвольнага і сацыялістычнага руху пач. XX ст., дзеяч даваеннай эміграцыі ў Літве і Чэхаславаччыне 201, 208—209, 213
- Грын Аляксандар, расейскі пісьменьнік 156
- Грынеўскі Стафан, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864, палітвысланец, бацька Аляксандра Грына 156
- Грынявіцкі Ігнат, беларускі рэвалюцыянэр-народаволец 84—85

- Грышкевіч Францішак, культурніцкі дзеяч, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 213
 Гуно Шарль, французскі кампазытар 308
 Гурко (Шаблюк) Тацяна, эмігрантка, сястра Валер'я Шаблюка 509
 Гусоўскі Мікола, паэт-гуманіст 453
 Гэмінгўэй Эрнэст, амэрыканскі пісьменьнік 194

Д

- Дакальская Галіна, мастачка-эмігрантка 418
 Дамейка Ігнат, геоляг, мінэроляг, удзельнік вызвольнага руху 1820-х і нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1831, палітэмігрант, нацыянальны герой Чылі 30
 Даніэль Юлі, расейскі пісьменьнік-дысыдэнт, палітвязень 378
 Даноўскі Флярыян, удзельнік вызвольнага руху 1840-х і нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864, паліткатаржанін і палітвысланец 60—61
 Данчык (Багдан Андрусішын), сьпявак, журналіст, супрацоўнік Беларускай службы Радыё Свабода 188, 278, 306, 307, 412
 Даргамыскі Аляксандар, расейскі кампазытар 140
 Даўжэнка Аляксандар, савецкі кінарэжысэр і драматург 441
 Джэфэрсан Томас, прэзыдэнт ЗША 16, 42
 Дземідовіч Надзея, вязень ГУЛАГу 392, 393
 Дзюба Іван, украінскі літаратуразнаўца, дысыдэнт, палітвязень 420
 Дзюрэнмат Фрыдрых, швайцарскі пісьменьнік 504
 Дзягілева Галіна, акторка, рэжысэрка 143
 Дзянісаў Тамаш, дзядзька Ўладзімера Арлова 209
 Дзям'янка Антоні, рэлігійны дзеяч, біскуп 251
 Дзянікін Антон, расейскі генэрал, адзін з кіраўнікоў белагвар-дзейскага руху 184
 Дзянісава Аўгінья, сялянка, удава расстралянага ў 1930-х «ворага народу», бабуля аўтара кнігі 534—535
 Дзянісава Марыя, пэдагог, маці Ўладзімера Арлова 196
 Дзянісаў Максім, дзед Ўладзімера Арлова, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 147, 160, 534
 Дзяргач (Вячка Адамовіч), удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., літаратар 242
 Дмахоўскі Генрык, скульптар, палітэмігрант, удзельнік вызвольных паўстаньняў 1831 і 1863—1864 42—43
 Доўнар-Запольскі Мітрафан, гісторык, адзін з заснавальнікаў беларускай нацыянальнай гістарыяграфіі, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст.; перасьледаваны ОГПУ 90—91, 280

- Драздовіч Язэп, мастак, этнограф і археоляг, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. і нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі 150—151, 192
 Драчоў Пятро, мастак, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 448—449
 Дубавец Сяргей, літаратар, журналіст, выдавец, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 343, 439
 Дубоўка Ўладзімер, паэт і перакладчык, вязень ГУЛАГу 144, 232, 233, 238—239, 266, 300, 302, 436
 Дубянецкі Міхал, кнігавыдавец і перакладчык, грамадзкі дзеяч, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 386—387
 Дудар Алякс, паэт, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 232, 266—267, 284
 Дудзіцкі Ўладзімер, пісьменьнік, вязень ГУЛАГу, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне, Вэнэсуэле і ЗША, супрацоўнік Беларускай службы Радыё Свабода; бясьсьлед-на зьнік у 1970-я 316—317, 321
 Дуж-Душэўскі Клаўдзі, палітык, дзеяч нацыянальна-вызвольна-га руху пач. XX ст., стваральнік эскізу нацыянальнага сьнягу, дзеяч даваеннай эміграцыі, вязень польскіх, нацысцкіх і савецкіх турмаў і канцлягераў 162—163
 Думбадзэ Надар, грузінскі пісьменьнік 443
 Дунін-Марцінкевіч Вінцэнт, пісьменьнік, адзін з пачынальнікаў новай беларускай літаратуры, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864 49, 68, 82, 118, 141, 146
 Дыкінсан Эмілі, амэрыканская паэтка 297
 Дыла Язэп, грамадзкі дзеяч, пісьменьнік, палітвысланец 75, 149
 Дэ Кастэр Шарль, бэльгійскі пісьменьнік 203
 Дэмух Мікола, удзельнік паваеннага збройнага антысавецкага Супраціву 1940-х 346—347
 Дэнкіен Эрых, нямецкі рэжысэр 340
- Е**
- Езавітаў Кастусь, палітык, вайсковы і грамадзкі дзеяч, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., дзеяч даваеннай эміграцыі ў Латвіі, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 191, 198—199, 311
 Емяльянава Міхаліна, дачка Алеся Емяльянава 499
 Емяльянаў Алякс, паэт, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 498—499

Емяльянчык Павал, сын Уладзімера Емяльянчыка 513
 Емяльянчык Уладзімер, гісторык, удзельнік нацыянальна-
 дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 512—513
 Ермаловіч Мікола, гісторык, аўтар і выдавец непадцэнзурных
 тэкстаў, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху
 1960—1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху
 1980—1990-х 327, 354—355

Ё

Ёрш Сяргей, гісторык, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага
 руху 1990-х — пач. XXI ст. 289

Ж

Жанна д'Арк, народная гераіня Францыі 36
 Жараў С., музычны дзеяч, расейскі эмігрант 308
 Жарнасек Ірына, пісьменьніца, удзельніца нацыянальна-
 дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 159
 Жаромскі Стэфан, польскі пісьменьнік 477
 Ждановіч Валерыя, дачка Валянціна Ждановіча 454
 Ждановіч Валянцін, журналіст і фотамастак, удзельнік
 нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х
 454—455
 Жмачынскі Ян, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстання
 1863—1864, ахвяра царскіх рэпрэсіяў 69
 Жук Павал, вязень ГУЛАГу, удзельнік нацыянальна-дэмакра-
 тычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 398—399
 Жук-Грышкевіч Вінцэнт, палітык, дзеяч паваеннай эміграцыі ў
 Вялікабрытаніі й Канадзе, у 1970—1982 Старшыня Рады
 БНР 321
 Жук-Грышкевіч Раіса, дзяўчка паваеннай эміграцыі ў Канадзе
 314, 315
 Журба Янка, паэт, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху
 пач. XX ст. 116—117
 Жыгулін Анатоль, расейскі пісьменьнік 327
 Жылка Ёладзімер, паэт, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 228
 Жэрап П'ер, французскі мастак 38

З

Забэйда-Суміцкі Міхал, сьпявак, аб'ект увагі савецкіх спэц-
 службаў 105, 108, 234—235, 265
 Завадзкая Ірына, удзельніца «Менскай вясны — 2006», дачка
 Юр'я Завадзкага 526, 527
 Завадзкі Зьміцер, журналіст, ахвяра нераскрытага забойства
 247, 520

Завадзкі Юры, прадпрымальнік, удзельнік «Менскай
 вясны — 2006» 526—527
 Завальнюк Уладзіслаў, сьвятар, грамадзка-культурніцкі дзеяч
 79
 Завіша Артур, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстання
 1831 35
 Завіша Ян, археоляг 86
 Зайцаў Вячаслаў, літаратуразнаўца, касмоляг, удзельнік
 інтэлектуальнай апазыцыі 1960-х — пач. 1990-х; перасьле-
 даваны КГБ; прымусова зьмяшчаўся ў псыхіятрычны
 шпіталь 340—341
 Законьнікаў Сяргей, паэт, грамадзкі дзеяч, удзельнік нацыя-
 нальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 304,
 305, 387
 Заліўскі Юзаф, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстання
 1831, палітвязень 42
 Зан Тамаш, паэт, вучоны, удзельнік вызвольнага руху 1820-х
 30—31
 Запруднік Янка, гісторык і літаратар, дзеяч паваеннай
 эміграцыі 360
 Зарэцкі Міхась, пісьменьнік, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў
 246—247, 269
 Захаранка Юры, генэрал міліцыі, удзельнік нацыянальна-
 дэмакратычнага руху 2-й пал. 1990-х, бясьсьледна зьнік у
 1999 247, 495
 Захарка Васіль, палітык, удзельнік нацыянальна-вызвольнага
 руху пач. XX ст., дзеяч паваеннай эміграцыі ў Чэхаславацчы-
 не, у 1928—1943 Старшыня Рады БНР 104—105, 108,
 235, 256, 257, 311
 Звонак Алесь, паэт, вязень ГУЛАГу 285
 Золак Янка, паэт-эмігрант 330
 Зьвяждоўскі Людвік, адзін з кіраўнікоў нацыянальна-вызволь-
 нага паўстання 1863—1864 54

І

Іваноўскі Вацлаў, палітык, дзеяч нацыянальна-вызвольнага руху
 пач. XX ст. і нацыянальнага руху 1-й пал. 1940-х; ахвяра
 нераскрытага забойства 112—113, 223
 Іваноў Сяргей, камандзір савецкіх партызанаў 270
 Іваноўскі Станіслаў, брат Вацлава Іваноўскага 112
 Іваноўскі Тадэвуш, брат Вацлава Іваноўскага 112
 Іваноўскі Юры, брат Вацлава Іваноўскага 112
 Ігельстром Канстанцін, удзельнік вызвольнага руху 1820-х,
 паліткатаржанін 29
 Ігнатоўскі Валянцін, сын Усевалада Ігнатоўскага, ахвяра
 сталінскіх рэпрэсіяў 115

- Ігнатоўскі Ёсвалад, гісторык, палітык і грамадзкі дзеяч, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., адзін з ініцыятараў і кіраўнікоў палітыкі беларусізацыі 1920-х у БССР, першы прэзідэнт Беларускай Акадэміі навук, ахвяра перасьледу ОГПУ 106, 114—115, 133, 140, 256, 257, 280
- Ігнатоўскі Юры, сын Усевалада Ігнатоўскага, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 115
- Ізмайловіч Аляксандра, рэвалюцыянэрка, паліткатаржанка, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 110, 111
- Ільніцкі Мікалай, гісторык, культурніцкі дзеяч 1990-х — пач. XXI ст. 486—487
- Ільішэвіч Хведар, паэт, гісторык, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне 321
- Іпатава Вольга, пісьменьніца, грамадзкая дзяячка, удзельніца нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 492

К

- Кавалёў Сяргей, гісторык, пэдагог, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 506—507
- Кавыль Міхась, пісьменьнік, вязень ГУЛАГу, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША 300
- Кавэрда Барыс, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1920-х у Заходняй Беларусі; палітэмігрант 286—287
- Кавэрда Ганна, маці Барыса Кавэрды 286
- Кавэрда Сапрон, бацька Барыса Кавэрды 287
- Каганеў Карусь, пісьменьнік, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., палітвязень 89
- Казак Ігар, сын Рыгора Крушыны 291
- Казак Мікола, брат Рыгора Крушыны 290
- Казулін Аляксандар, палітык, палітвязень 463
- Калесьнік Уладзімер, літаратуразнаўца 336
- Каліноўскі Кастусь, кіраўнік нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864, нацыянальны герой Беларусі 41, 54, 56, 57, 58, 62, 64, 66, 71, 72—73, 86, 168, 180, 236, 281, 358, 363, 375
- Калубовіч Аўген, гісторык і літаратуразнаўца, палітык, вязень ГУЛАГу, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША 281, 322—323
- Калышка Баляслаў, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864, ахвяра царскіх рэпрэсіяў 70—71
- Калюга Лукаш, пісьменьнік, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 302—303
- Камю Альбэр, французскі пісьменьнік 362, 477

- Канапацкая Зарына, гісторык, дачка Ібрагіма Канапацкага 491
- Канапацкі Гасан, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі 491
- Канапацкі Ібрагім, гісторык, грамадзкі дзеяч, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст., адраджальнік нацыянальна-культурнага жыцця беларускіх татараў 490—491
- Канпелька Анатоль, паэт і перакладчык, пэдагог, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 460—461
- Канарскі Сымон, дзеяч вызвольнага руху 1830-х, адзін з кіраўнікоў паўстаньня 1831, ахвяра царскіх рэпрэсіяў 40—41, 46
- Канаш Мікола, вязень ГУЛАГу, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 382—383
- Канаш Соф'я, вязень ГУЛАГу, жонка Міколы Канаша 383
- Канчэўскі Ігнат, філэзаф, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. 214—215
- Каралёў Алякс, інжынэр, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 462—463
- Карась Леанід, журналіст, супрацоўнік Беларускай службы Радыё Свабода, ахвяра нераскрытага забойства 321, 360—361
- Караткевіч Уладзімер, пісьменьнік 150, 334, 336, 340, 378, 414—415, 420, 421, 430, 448, 454, 455, 464, 476, 478, 484, 500
- Каратынскі Вінцэсь, пісьменьнік 48
- Карачун Юры, мастак і мастацтвазнаўца, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 418—419
- Кар'ер Жан-Клёд, французскі пісьменьнік 273
- Карловіч Ян, лінгвіст, фальклярыст 54
- Кармілкін Уладзімер, журналіст, фатограф, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 424—425
- Кармілкіна Міліта, дачка Ўладзімера Кармілкіна 425
- Карпенка Генадзь, дзяржаўны дзеяч, вучоны, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1990-х; загадкава памёр 494—495
- Карповіч Пятро, удзельнік рэвалюцыйнага руху пач. XX ст. 75
- Карпюк Аляксей, пісьменьнік і грамадзкі дзеяч; перасьледаваны КГБ 350—351
- Касьцюшка Тадэвуш, кіраўнік вызвольнага паўстаньня 1794, нацыянальны герой Беларусі, Польшчы і ЗША 16—17, 19, 20, 21, 23, 37, 39, 40, 42, 74, 126, 353, 489, 512
- Каханюўская Яніна, дзяячка паваеннай эміграцыі ў ЗША 188, 259, 306—307

- Каханюўскі Генадзь, гісторык, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1960—1970-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х; перасьледаваны КГБ 277, 436—437
- Кацярына II, расейская імператрыца 19
- Кашыра Юры, сьвятар, ахвяра нацысцкай справы 158, 159, 294
- Кебіч Вячаслаў, дзяржаўны дзеяч 511
- Кіпель Алеся, дзяячка Беларускай дзяспары ў ЗША, дачка Зоры і Вітаўта Кіпеляў 388
- Кіпель Вітаўт, бібліёграф, гісторык, дзеяч паваеннай Беларускай эміграцыі ў Нямеччыне, Бэльгіі й ЗША, муж Зоры Кіпель 145, 229, 245, 262, 263, 388, 389
- Кіпель Зора, літаратуразнаўца, перакладчыца, грамадзка-культурніцкая дзяячка паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне, Бэльгіі й ЗША 224, 245, 263, 388—389
- Кіпель Марыя, пэдагог, дзяячка паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША 262—263
- Кіпель Юрка, сын Зоры і Вітаўта Кіпеляў 388
- Кіпель Яўхім, навуковец, палітык, вязень ГУЛАГу, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША 228—229, 262, 263
- Кіплінг Рэд'ярд, ангельскі пісьменьнік 203
- Кіркор Адам, гісторык, выдавец, грамадзкі дзеяч 48, 437
- Кірыла Тураўскі, асьветнік, сьвяты 528
- Кісынджэр Гэнры, амэрыканскі палітык 378
- Клімаў Іван, партыйны і савецкі работнік 135
- Клімовіч, супрацоўнік КГБ 350
- Клімовіч Адольф, грамадзка-культурніцкі дзеяч, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху ў Заходняй Беларусі 1920—1930-х, вязень ГУЛАГу 213
- Клімовіч Рыгор, вязень ГУЛАГу, кіраўнік Нарыльскага паўстаньня палітзьняволеных 1953, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 366—367
- Клішэвіч Уладзімер, паэт, палітвысланец і палітэмігрант 330
- Кляшторная Мая, грамадзкая дзяячка, удзельніца нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст., дачка Тодара Кляшторнага 254, 255
- Кляшторны Тодар, паэт, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 254—255
- Кожыч Міхась, удзельнік паваеннага антысавецкага Супраціву, вязень ГУЛАГу 371
- Козыраў Андрэй, расейскі міністар замежных справаў 522
- Колас Якуб, народны паэт Беларусі, ідэоляг нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. 82, 124—125, 132, 150, 182, 222, 232, 252, 284, 316
- Конан Уладзімер, філёзаф, літаратуразнаўца 82, 214

- Конюх Пятро, сьпявак, дзеяч паваеннай эміграцыі ў ЗША і Канадзе 308—309
- Корсак Самуэль, дэпутат Сойму Рэчы Паспалітай, змагар супраць захопу земляў Вялікага Княства Літоўскага Расеяй 15
- Коўтун Валянціна, паэтка 345
- Крапіўніцкі Марка, украінскі драматург і тэатральны дзеяч 89
- Красінскі Людвік, польскі арыстакрат 86
- Красоўскі Анатоль, бізнэсовец, бясьсьледна зьнік у 1999 247
- Краўцоў Макар, пісьменьнік і перакладчык, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. і нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі, аўтар вершу-гімну «Мы выйдзем шчыльнымі радамі», ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 166—167
- Краўчанка Пятро, палітык 522
- Крчэўскі Пётра, палітык, пісьменьнік і гісторык, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., дзеяч даваеннай эміграцыі ў Літве і Чэхаславацыі, у 1919—1928 старшыня Рады БНР 105, 108—109, 146, 235, 256
- Круцько Мікалай, выкладчык навуковага камунізму 500
- Крушына Рыгор, пісьменьнік і журналіст, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША, супрацоўнік Беларускай службы Радыё Свабода 270, 290—291
- Кузьміч Мікола, мастак-ювэлэр 62
- Кузьняцова Галіна, расейская пісьменьніца 307
- Кулажанка Генадзь, аўтар і выдавец непадцэнзурных тэкстаў, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1970-х 500—501
- Кулажанка Лідзія, гісторык, жонка Генадзя Кулажанкі 501
- Кулажанка Ўладзімер, сын Генадзя Кулажанкі 501
- Кулажанка Ўладзімер Андрэевіч, эканаміст, бацька Генадзя Кулажанкі 501
- Кулік Яўген, мастак, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1960—1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 237, 354, 452—453, 462, 477
- Куляшоў Аркадзь, народны паэт Беларусі 296, 313
- Купава Мікола, мастак, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 237, 462
- Купала Янка, народны паэт Беларусі, ідэоляг нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., ахвяра нераскрытага забойства 82, 98, 122—123, 124, 128, 150, 161, 192, 200, 201, 227, 232, 248, 282, 298, 304, 316, 358, 372, 388, 430, 439, 453, 464, 476, 484
- Купрэў Мікола, пісьменьнік 446—447
- Курлоў Пётар, менскі губэрнатар 110

Кучар Айзік, савецкі літаратурны крытык, адзін з арганізатараў рэпрэсіяў супраць нацыянальнай інтэлігенцыі 259
 Кушаль Уладзімер, эмігрант, сын Натальі Арсеньневай 258
 Кушаль Францішак, вайсковы дзеяч, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША 206—207, 258, 338
 Кюхельбэкер Вільгельм, расейскі рэвалюцыянэр-дэкабрыст 29

Л

Лабанок Аляксандр, актор, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1960—1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 453, 476—477
 Лавіцкі Мікола, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 459
 Ламан Пятро, актор, паэт 476
 Лапіцкая Лёля (Алена), эмігрантка, дачка Мікалая Лапіцкага 293
 Лапіцкі Жорж, эмігрант, сын Мікалая Лапіцкага 293
 Лапіцкі Мікалай, сьвятар, гісторык, прыхільнік аўтакефаліі Беларускай праваслаўнай царквы; перасьледаваны польскімі ўладамі ў 1930-х; дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША 292—293
 Лапіцкі Расьціслаў, удзельнік паваеннага антысавецкага Супраціву 1940-х, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 400—401
 Ласкоў Іван, пісьменьнік і перакладчык, навуковец, ахвяра палітычнага перасьледу пач. 1990-х 468—469
 Ластоўскі Вацлаў, палітык, пісьменьнік, культурніцкі дзеяч, адзін з ідэолягаў беларускага нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., дзеяч даваеннай эміграцыі ў Літве, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 130—131, 150, 163, 174, 227, 459
 Латышонак Алег, гісторык 119
 Лаўроў Пётар, расейскі рэвалюцыянэр 80
 Лаўскі Вячаслаў, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 213
 Лебяды Годар, пісьменьнік, вязень ГУЛАГу 328—329
 Ленін Уладзімер, расейскі рэвалюцыянэр, стваральнік савецкай дзяржавы, арганізатар камуністычнага тэрору 57, 322, 426
 Леўчык Гальяш, пісьменьнік, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. 188
 Лёсік Аляксандр, дачка Язэпа Лёсіка 211
 Лёсік Люцыя, дачка Язэпа Лёсіка 211
 Лёсік Юры, сын Язэпа Лёсіка 211

Лёсік Язэп, палітык, мовазнаўца, пісьменьнік і педагог, удзельнік нацыянальна-вызвольнага і сацыялістычнага руху пач. XX ст., вязень царскіх турмаў і палітвысланец, адзін з ініцыятараў абвяшчэньня БНР, у 1918—1919 Старшыня Рады БНР, дзеяч палітыкі беларусізацыі 1920-х у БССР, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 132—133, 211, 223, 262
 Ліст Фэрэнц, вугорскі кампазытар 68
 Лістапад Юрка, педагог, палітык, удзельнік Слуцкага паўстаньня 1920 і антыбальшавіцкага Супраціву 1920-х, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 125, 222—223, 270, 271, 290
 Ліцьвінава Людміла, грамадзкая актывістка 113
 Лічко Міхась, удзельнік паваеннага антысавецкага руху 1940-х, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 392—393
 Логвін Аляксей, удзельнік паваеннага антысавецкага Супраціву 1940-х, вязень ГУЛАГу 426—427
 Логвіна Марыя, жонка Аляксея Логвіна 427
 Лондан Джэк, амэрыканскі пісьменьнік 297
 Лугін Яўген, палітык, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 432—433
 Лужанін Максім, пісьменьнік, палітвысланец 284, 296, 297
 Лужкоў Юры, расейскі палітык 515
 Лукашук Аляксандар, журналіст, пісьменьнік, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х, дырэктар Беларускай службы Радыё Свабода 375
 Лукашэнка Аляксандар, прэзыдэнт Беларусі 258, 407, 421, 439, 451, 495, 496, 518, 524, 534
 Лунін Міхаіл, расейскі рэвалюцыянэр-дэкабрыст 51
 Луцкевіч Антон, палітык і культурніцкі дзеяч, адзін з ідэолягаў беларускага нацыянальна-вызвольнага і сацыялістычнага руху пач. XX ст., ініцыятар абвяшчэньня незалежнасьці БНР, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 112, 118, 119, 134—135, 150, 167, 174, 177, 206, 306, 358
 Луцкевіч Іван, палітык і культурніцкі дзеяч, адзін з ідэолягаў беларускага нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., удзельнік абвяшчэньня незалежнасьці БНР 95, 118—119, 134, 142, 143, 150, 174, 177, 306
 Луцкевіч Лявон, грамадзка-культурніцкі дзеяч, вязень сталінскіх лягераў, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1960—1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 143, 327, 358—359, 412
 Луцкевіч Юрка, удзельнік нацыянальнага руху 1-й пал. 1940-х, вязень ГУЛАГу, брат Лявона Луцкевіча 358, 412
 Луцэвіч Бянігна, маці Янкі Купалы 123
 Луцэвіч Уладзіслава, культурніцкая дзялячка, жонка Янкі Купалы 388
 Лучына Янка, паэт 82—83

- Лынькоў Міхась, народны пісьменьнік Беларусі 117
 Лявідкая Ванда, пісьменьніца, удзельніца нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст.; у 1930-х выехала да мужа-палітвысланца 133, 210—211
 Лявель Яўхім, гісторык, палітык, удзельнік вызвольнага руху 1820-х і нацыянальна-вызвольнага паўстання 1831 40
 Ляпеха Міхал, рабочы, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1960—1980-х 252—253
 Лярошфуко Франсуа дэ, французскі пісьменьнік 376
 Ляўданскі Аляксандар, археолаг, гісторык, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 196—197
 Ляшчэвіч Антоні, сьвятар, пакутнік за веру, ахвяра нацыскай справы 158—159, 294
 Ляшчэвіч Караліна, маці Антонія Ляшчэвіча 158
 Ляшчэвіч Ян, бацька Антонія Ляшчэвіча 158

М

- Мазураў Кірыла, савецкі партыйны і дзяржаўны дзеяч 125
 Майсеня Анатоля, журналіст, палітолаг, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1990-х 518—519
 Майсеня Людміла, навуковец, дзяячка нацыянальна-дэмакратычнага руху кан. 1980-х — пач. XXI ст., сястра Анатоля Майсені 519
 Макаёнак Андрэй, народны пісьменьнік Беларусі 484
 Малагуша Васіль, украінскі паэт, вязень ГУЛАГу 345
 Мальдзіс Адам, літаратуразнаўца, пісьменьнік, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 44, 45, 65, 327, 340, 420
 Мамонька Язэп, палітык, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., дзеяч даваеннай эміграцыі ў Літве і Чэхаславацыі, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 137, 154—155
 Манюшка Станіслаў, кампазытар 38, 54, 68
 Маракоў Валеры, паэт, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 298—299
 Маракоў Дзьмітры, бацька Валер'я Маракова, вязень ГУЛАГу 299
 Маракоў Леанід Дзьмітрыевіч, брат Валер'я Маракова 299
 Маракоў Леанід Уладзімеравіч, пісьменьнік, гісторык 246, 299, 303
 Маракоў Уладзімер, брат Валер'я Маракова, вязень ГУЛАГу 299
 Марачкін Аляксей, мастак, грамадзкі дзеяч, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1970—1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 136, 151, 237, 453, 462

- Маркавец Віктар, мастак, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 237
 Марцінкевіч Каміла, піяністка, сьпявачка і кампазытарка, удзельніца нацыянальна-вызвольнага руху 1860-х 68—69
 Маслюк Валеры, тэатральны рэжысэр, паэт, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 504—505
 Матукоўскі Мікалай, пісьменьнік і журналіст 273
 Матулевіч Юры, рэлігійны дзеяч 178
 Маці Тэрэза, рэлігійная дзяячка 295
 Мацкевіч Юзаф, польскі пісьменьнік 243
 Мацьвееў Ігар, незаконна асуджаны 489
 Мацюкевіч Марыя, педагог, удзельніца нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 331, 492—493
 Машара Міхась, пісьменьнік, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі, палітвязень 188, 259
 Машэраў Пётар, кіраўнік савецкай Беларусі 78, 377
 Мельнікаў Аляксей, літаратуразнаўца, гісторык 528—529
 Мельяновіч Васіль, дзеяч паваеннай эміграцыі 42, 428—429
 Мікалай I, расейскі імператар 26, 29, 58
 Мікалай II, расейскі імператар 286
 Мілаш Чэслаў, польскі пісьменьнік 362
 Мілінкевіч Аляксандар, палітык, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 481
 Мірон, легендарны ўдзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 489
 Містраль Габрыеля, чылійская паэтка 430
 Міхасевіч Генадзь, крымiнальны злачынца 496
 Міцкевіч Адам, паэт, удзельнік вызвольнага руху 1820-х, палітвысланец і палітэмігрант 24, 30, 31, 32, 33, 37, 38, 39, 40, 49, 67, 312, 325
 Міцкевіч Міхал, бацька Якуба Коласа 124
 Міцкевіч Юзік (Ёсіф), брат Якуба Коласа 252
 Міцютэ Она, літоўская пісьменьніца, жонка Янкі Штутовіча 265
 Мудроў Вінцэсь, пісьменьнік, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1970—1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст., супрацоўнік Беларускай службы Радзьё Свабода 156, 176, 177, 382, 434, 478, 516
 Мулявін Уладзімер, кампазытар, народны артыст Беларусі 464—465
 Мураўёў Мікіта, расейскі рэвалюцыянэр-дзекабрыст 433
 Мураўёў Міхаіл, расейскі генэрал-губэрнатар, 1863—1864 52, 64, 77, 394
 Мусарскі Мадэст, расейскі кампазытар 308

- Мысльівец Галіна, жонка Кастуся Мысльіўца 480
 Мысльівец Кастусь, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 480—481
 Мысльівец Кірыя, сын Кастуся Мысльіўца 480
 Мэльхісэдэк, рэлігійны дзеяч, мітрапаліт Менскі і Беларускі, прыхільнік аўтакефаліі Беларускай праваслаўнай царквы; перасьледаваны ОГПУ; загадкава памёр 103, 106—107
 Мэркур Смаленскі, легендарны ваяр, сьвяты 528
 Мядзелец Васіль, удзельнік паваеннага антысавецкага Супраціву 1940-х, вязень ГУЛАГу, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 394—395, 397
 Мядзёлка Паўліна, культурніцкая дзяячка, удзельніца нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., палітвысланка 200—201
 Мятла Ігнат, брат Пятра Мятлы 396
 Мятла Пётар, дзеяч нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі, палітзняволены, ахвяра сталінскіх рэпрэсіў 224, 396
 Мятліцкі Мікола, літаратар 387
 Мяцельскі Нічыпар, пэдагог, удзельнік антыбальшавіцкага руху 1920-х, вязень сталінскіх турмаў; ахвяра савецкіх партызанаў 270—271

Н

- Набокаў Уладзімер, расейскі пісьменьнік 108
 Навумовіч Міхась, мастак, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Францыі 374
 Навумчык Іван, удзельнік Слуцкага паўстаньня 1920, палітэмігрант 140
 Навумчык Сяргей, палітык, журналіст, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст., палітэмігрант, супрацоўнік Беларускай службы Радыё Свабода 521
 Надсан Аляксандар, сьвятар, гісторык, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Вялікабрытаніі 333
 Назімаў Уладзімер, расейскі генэрал-губэрнатар 58
 Нансэн Фрыг'яф, нарвэскі вучоны, падарожнік 519
 Напалеон Банарт, палкаводзец, французскі імператар 28, 33, 38
 Нарбут Амэлія, жонка Людвіка Нарбута 58
 Нарбут Людвік, удзельнік вызвольнага руху 1840-х, адзін з кіраўнікоў нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864 58—59, 66, 67
 Нарбут Тэадор, гісторык 58
 Насэр Гамаль Абдэль, прэзыдэнт Эгіпту 350

- Незабытоўскі Аляксандар, пісьменьнік, філёзаф і гісторык, удзельнік вызвольнага руху 1840-х, ахвяра царскіх рэпрэсіў 50—51
 Нілін Павал, расейскі пісьменьнік 440
 Новік-Пяюн Сяргей, пісьменьнік, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі, вязень польскіх, нацысцкіх і савецкіх турмаў і канцлягераў 278—279
 Нораў Дзьмітры, менскі паліцмайстар 110
 Нямчын Васіль, астроляг 486
 Няхай Рыгор, паэт 323
- О**
- Орда Напалеон, мастак, піяніст і кампазытар, удзельнік вызвольнага руху 1820-х і вызвольнага паўстаньня 1831 38—39, 150
 Ораса Аляксандар, пэдагог, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі; перасьледаваны польскімі ўладамі; дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША 216—217
 Ораса Наталья, пэдагог, жонка Аляксандра Орасы 216
 Ораса-Рамана Ала, навуковец, дзеячка паваеннай эміграцыі ў ЗША, дачка Аляксандра Орасы 217

П

- Павал VI, папа рымскі 334, 335
 Пазьняк Зянон, палітык, мастацтвазнаўца, археоляг, фотамастак, літаратар, адзін зь лідэраў інтэлектуальнай антыкамуністычнай апазыцыі ў 1960—1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х, палітэмігрант, дзеяч эміграцыі ў Польшчы і ЗША 18, 334, 351, 402, 421, 453, 488
 Пазьняк Янка, палітык, культурніцкі дзеяч, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., адзін зь лідэраў нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі, ахвяра сталінскіх рэпрэсіў 167, 358
 Палуян Сяргей, пісьменьнік, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. 160—161
 Пальчэўскі Алесь, пісьменьнік, вязень ГУЛАГу 260, 261
 Панамарэнка Панцеляймон, кіраўнік савецкай Беларусі 182, 270
 Панчанка Пімен, народны паэт Беларусі 323
 Парфяновіч Вітаўт, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864; здраднік, які выдаў Кастуся Каліноўскага 72
 Пасіера Сьцяпан, завадатар Віцебскага паўстаньня 1623 476

- Паскевіч Іван, расейскі военачальнік 50
 Пашкевіч Алякс, пісьменьнік і літаратуразнаўца, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1990-х — пач. XXI ст. 239
 Пашкевіч Іван, палітык, намесьнік кіраўніка адміністрацыі прэзідэнта Беларусі 407
 Пашкевіч Мікола, мастак-эмігрант 418
 Пётар I, расейскі імператар 14
 Пікарада Гай дэ, ангельска-францускі вучоны-беларусіст 44, 45
 Пілсудзкі Юзаф, палітык, военачальнік, кіраўнік Польскай дзяржавы 40, 106, 127
 Пільштынова Саламея, авантурніца XVIII ст., мемуарыстка 200, 201
 Пінігін Мікола, тэатральны рэжысэр 504
 Пічэта Ўладзімер, гісторык, палітвысланец 280
 Плешчанка Ўладзімер, інжынер, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 488—489
 Плыткевіч Сяргей, фотамастак, выдавец 487
 Плятэр Эмілія, фальклярыстка і паэтка, удзельніца вызвольнага паўстаньня 1831 36—37
 Пракаповіч Любоў, сястра Аляся Каралёва 463
 Пракудзевіч Уладзімер, палітык, адзін з кіраўнікоў Слуцкага паўстаньня 1920, палітэмігрант, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 146—147
 Пратасеня Іван, мастак 359
 Прашковіч Мікола, літаратуразнаўца, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1960—1970-х 420—421
 Процька Тацяна, гісторык, праваабаронца 107
 Прусьліна Хася, педагог, удзельніца антынацысцкага падполья ў менскім гета 240—241
 Прушынскі Антон, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1860-х 68
 Прышчэпаў Зьміцер, дзяржаўны дзеяч, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 218—219
 Пташніцаў Іван, пісьменьнік 442
 Пташук Міхаіл, кінарэжысэр, народны артыст Беларусі 441
 Пуліхаў Іван, сацыяліст-рэвалюцыянер пач. XX ст.; ахвяра царскіх рэпрэсіяў 110—111
 Пуслоўская Эвеліна, маці Адама Пуслоўскага 77
 Пуслоўскі Адам, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864 76—77
 Пфляўмбаўм Яўгенія, паэтка і перакладчыца; у 1930-х выехала да мужа-палітвысланца 296—297
 Пэрэн Хуан, прэзідэнт Аргентыны 431
 Пянткоўскі Вацлаў, сьвятар, стваральнік падпольнай духоўнай сэмінарыі, палітвязень 1950-х 250—251

- Пясецкі Сяргей, авантурнік, пісьменьнік, удзельнік антынацысцкага Супраціву 242—243
 Пяткевіч Андрэй, паэт, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х; перасьледаваны КГБ 530—531
 Пяткун Апалёнія, манашка, змагарка за веру ў 1940—1980-х; перасьледаваная МГБ і КГБ 179, 294—295
 Пятрэнка Мікалай, кампазытар і педагог, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 342—343
- Р**
- Равенскі Антон, брат Міколы Равенскага 144
 Равенскі Мікола, кампазытар, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і Бэльгіі, аўтар музыкі гімну «Магутны Божа» 144—145, 225
 Рагвалод, полацкі князь 452
 Рагнеда Рагвалодаўна, полацкая князеўна 100, 258, 331
 Рагойша Вячаслаў, літаратуразнаўца 242
 Рагуля Барыс, вайсковы дзеяч, мэдык, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне, Бэльгіі й Канадзе 348—349, 373
 Радзівіл Магдалена, мэцэнатка, дзялячка нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. 86—87, 201
 Радзівіл Мікалай, арыстакрат 86
 Разанаў Алякс, паэт, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1960-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 357, 453, 504
 Раіса, каханая Андрэя Грабава 517
 Райчонак Ада, грамадзка-культурніцкая дзялячка, удзельніца нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 151
 Ракевіч Мікола, дзядзька Міхася Ракевіча 390
 Ракевіч Міхась, удзельнік паваеннага антысавецкага Супраціву 1940-х, вязень ГУЛАГу 390—391
 Ракіта Сяргей, паэт, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 304—305
 Ракіцікі Вячаслаў, тэатральны крытык, журналіст, супрацоўнік Беларускай службы Радыё Свабода, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 272
 Рак-Міхайлоўскі Сымон, палітык, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. і нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі, вязень польскіх турмаў, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 138—139, 223, 224
 Рамановіч Кастусь, удзельнік паваеннага антысавецкага Супраціву 1940-х, вязень ГУЛАГу, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 384—385
 Раманчук Іван, адзін з кіраўнікоў антысавецкага збройнага Супраціву 1940-х 346, 347
 Раманюк Дзяніс, фотамастак, выдавец 475

- Раманюк Міхась, мастацтвазнаўца, мастак, этнограф, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 474—475
- Рандаў Норбэрт, нямецкі перакладчык, вучоны-беларусіст, палітвязень 377
- Распуцін Валянцін, расейскі пісьменьнік 273
- Родзіч Барыс, інжынер, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 458—459
- Ромэр Альфрэд, мастак 61
- Рубэнз Пітэр Паўэл, мастак 25
- Рубанаў Уладзіслаў, пісьменьнік 502—503
- Руды, партызанскі камандзір у Заходняй Беларусі пач. 1920-х 230
- Ружанцоў Аляксандар, вайсковы дзеяч, паэт і гісторык, дзеяч даваеннай і паваеннай эміграцыі ў Літве, Нямеччыне і ЗША 190—191
- Рукевіч Міхал, удзельнік вызвольнага руху 1820-х, паліткатаржанін 28—29
- Русак Васіль, палітык і прадпрымальнік, адзін з кіраўнікоў Слуцкага паўстання 1920, дзеяч даваеннай эміграцыі ў Літве і Чэхаславацчыне, ахвіра сталінскіх рэпрэсіў 105, 212—213
- Русак Галіна, мастачка, дзяячка паваеннай эміграцыі ў ЗША 410—411, 418
- Рустэм Ян, мастак 32
- Рушчыц Фэрдынанд, мастак 236
- Рыдлеўскі Лявон, удзельнік Слуцкага паўстання 1920, дзеяч даваеннай і паваеннай беларускай эміграцыі ў Чэхаславацчыне і Францыі 257
- Рыпінскі Аляксандар, паэт, фальклярыст, мастак і выдавец, удзельнік вызвольнага паўстання 1831, палітэмігрант 44—45
- Рэйган Рональд, прэзыдэнт ЗША 429
- Рэйтан Тадэвуш, палітык, змагар за незалежнасьць Вялікага Княства Літоўскага на пач. 1770-х 14—15
- Рэйхарт, жаўндарскі палкоўнік 76
- Рэмарк Эрых Марыя, нямецкі пісьменьнік 194

С

- Савёнак Апаалёнія, пэдагог, дзяячка паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША 224, 244—245, 388
- Савёнак Лявон, журналіст, пісьменьнік, палітвысланец 1930-х, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША 224—225, 244, 388
- Савіч Францішак, паэт і публіцыст, удзельнік вызвольнага руху 1830—1840-х; высланы ў салдаты 46—47

- Сагановіч Генадзь, гісторык, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 524
- Садоўскі Пятро, палітык, мовазнаўца, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 451
- Саковіч Аляксандра, пісьменьніца, дзяячка паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША 280—281, 323
- Салавей Уладзімер, удзельнік паваеннага антысавецкага Супраціву 1940—1950-х, вязень ГУЛАГу 368—369
- Саланевіч Іван, спартовец, журналіст і выдавец, вязень ГУЛАГу, палітэмігрант 172—173
- Салаўёў Уладзімер, расейскі філэзаф 214
- Салжаніцын Аляксандар, расейскі пісьменьнік 128
- Санько Зьміцер, выдавец, мовазнаўца, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1970—1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 453
- Сапега Леў, дзяржаўны дзеяч Вялікага Княства Літоўскага 174, 190, 277
- Сапранецкі Леанід, праваабаронца 496
- Сарбеўскі Мацей Казімер, паэт і філэзаф 32
- Сасноўская Людвіка, каханая Тадэвуша Касцюшкі 16
- Сацук Сяргей, журналіст 521
- Сачанка Барыс, пісьменьнік, культурніцкі дзеяч, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 327, 438—439
- Сая Казіс, літоўскі пісьменьнік 504
- Селях-Качанскі Вячаслаў, сьпявак, тэатральны дзеяч, пэдагог, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША 140—141, 328
- Селяшчук Мікола, мастак, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1980—1990-х 482—483
- Семяжонаў (Семяжон) Язэп, перакладчык 326
- Семяняка Юры, кампазытар, народны артыст Беларусі 364
- Серакоўскі Зыгмунт, адзін з кіраўнікоў нацыянальна-вызвольнага паўстання 1863—1864, ахвіра царскіх рэпрэсіў 71
- Сербантовіч Анатоль, паэт 466—467
- Сергіевіч Пётра, мастак, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі і нацыянальна-культурніцкага руху 1960—1980-х 236—237, 278
- Сеўрук Дамінік, муж Аляксандры Саковіч, вязень ГУЛАГу 281
- Сідарэвіч Анатоль, гісторык, літаратуразнаўца, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1960—1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст.; перасьледаваны КГБ; прымусова зьмяшчаўся ў псыхіятрычны шпіталь 334
- Сімяон Полацкі, пісьменьнік, асьветнік 420

- Сіняўскі Андрэй, расейскі пісьменьнік-дысыдэнт, палітвязень 378
- Сіповіч Часлаў, першы беларускі грэка-каталіцкі біскуп XX ст., дзеяч паваеннай эміграцыі ў Італіі і Вялікабрытаніі 319, 332—333, 335
- Скалабан Віталь, гісторык, літаратуразнаўца 359
- Скарына Францішак, асьветнік, беларускі і ўсходнеславянскі першадрукар 104, 134, 152, 180, 277, 315, 356, 420
- Скірмунт Раман, палітык, мэцэнат, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., ахвяра бальшавіцкай расправы 92—93
- Скрыган Ян, пісьменьнік, вязень ГУЛАГу 312, 313
- Случанін Лявон, паэт, вязень ГУЛАГу 330—331, 492
- Смоліч Аркадзь, палітык, вучоны, дзеяч нацыянальна-вызвольнага і сацыялістычнага руху пач. XX ст., дзеяч палітыкі беларусізацыі 1920-х у БССР, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 170—171, 206, 232
- Смулька Казімер, сьвятар; у 1920—1930-х перасьледаваны бальшавіцкімі і польскімі ўладамі 204—205
- Содаль Уладзімер, літаратуразнаўца 252
- Сокалаў-Воюш Сяржук, пісьменьнік, бард, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1970—1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. 1990-х 278, 311, 339, 492
- Сокал-Кутылоўскі Антон, вайсковы і грамадзкі дзеяч, адзін з кіраўнікоў Слуцкага паўстаньня 1920, вязень ГУЛАГу 184—185
- Стаброўскі Ёсіф, археоляг і краязнаўца 96—97
- Сталін Ёсіф, кіраўнік СССР, арганізатар масавых рэпрэсіяў 57, 322, 409, 426, 492
- Сталыпін Пётар, расейскі дзяржаўны дзеяч 79
- Станіслаў Аўгуст Панятоўскі, вялікі князь літоўскі, кароль польскі 15, 425
- Станкевіч Адам, рэлігійны дзеяч, гісторык, выдавец і публіцыст, дзеяч нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 180—181, 264, 265, 282, 334
- Станкевіч Зінаіда, жонка Станіслава Язэпавіча Станкевіча 283
- Станкевіч Караль, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864, палітвязень 69
- Станкевіч Раіса, дачка Станіслава Язэпавіча Станкевіча 283
- Станкевіч Станіслаў Лявонавіч, выдавец, літаратар, вязень ГУЛАГу 282
- Станкевіч Станіслаў Язэпавіч, літаратуразнаўца, філёляг, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША, супрацоўнік Беларускай службы Радыё Свабода 282—283

- Станкевіч Юрка, дзеяч паваеннай эміграцыі ў ЗША і Чэхіі, сын Янкі Станкевіча 175
- Станкевіч Янка, гісторык і філёляг, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. і нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі, вязень польскіх турмаў, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША 174—175, 206, 264, 282
- Станюта Стэфанія, акторка, народная артыстка Беларусі 272—273
- Старыцкі Міхайла, украінскі тэатральны дзеяч 82
- Стахоўскі Алег, супрацоўнік МГБ, правакатар 404, 417
- Стральцоў Міхась, пісьменьнік 336, 442, 444—445
- Стужынская Ніна, гісторык, удзельніца нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 287
- Стукаліч Ганна, жонка Юркі Віцьбіча, эмігрантка 274
- Стывэнсан Робэрт Люіс, ангельскі пісьменьнік 510
- Сувораў Аляксандар, расейскі палкаводзец, кіраўнік задушэньня вызвольнага паўстаньня 1794 17, 21
- Судзілоўскі Мікалай, дзеяч міжнароднага рэвалюцыйнага руху, вучоны-прыродазнаўца, палітэмігрант 80—81
- Сулкоўскі Ўладзімер, мастак 462
- Супрун Васіль, пісьменьнік, удзельнік паваеннага антысавецкага Супраціву, вязень ГУЛАГу 369, 390
- Сурвіла Івонка, палітык, Старшыня Рады БНР, жонка Янкі Сурвілы 372, 373
- Сурвіла Янка, журналіст, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне, Францыі, Гішпаніі й Канадзе 372—373
- Суслаў Міхаіл, ідэоляг, адзін з кіраўнікоў камуністычнай партыі СССР 376
- Сыракомля Ўладзіслаў, паэт, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1860-х, палітвязень 48, 53
- Сыс Анатоль, паэт, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 522—523
- Сыч Пётра, пісьменьнік, журналіст, вязень ГУЛАГу, супрацоўнік Беларускай службы Радыё Свабода 320—321
- Сьлюнчанка Валеры, архітэктар, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1970—1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 478—479
- Сьцепаненка Алег, журналіст 458
- Сэнэка Люцылюс Анэй, старажытнарымскі філёзаф, пісьменьнік 454
- Сэтэн-Томпсан Эрнэст, канадзкі пісьменьнік, мастак 203
- Сярэдзіч Ёсіф, журналіст, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1990-х — пач. XXI ст. 458

Т

- Табола Алег, праваабаронца, удзельнік паваеннага антысавецкага Супраціву 1940-х, вязень ГУЛАГу, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 404—405
- Тавянскі Андрэй, філэзаф 33
- Талерчык Аляксандар, краязнаўца 35
- Талстой Леў, расейскі пісьменьнік 214
- Тамэрыян (Тымур), сярэднявечны палкаводзец, дзяржаўны дзеяч 468
- Танк Максім, народны паэт Беларусі, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі, палітвязень 182, 259, 264, 314, 436
- Таразевіч Георгі, палітык і дзяржаўны дзеяч, удзельнік нацыянальна- і сацыял-дэмакратычнага руху 1990-х — пач. XXI ст. 450—451
- Тарас Валяцін, пісьменьнік, удзельнік інтэлектуальнай апазыцыі 1960—1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст.; пераследаваны КГБ 376, 377, 430
- Тарасэвіч Лёнік, мастак 521
- Тарашкевіч Браніслаў, мовазнаўца, палітычны дзеяч, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі, палітвязень, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 129, 206, 248, 416
- Тахтамыш, татарскі хан 490
- Ткачоў Міхась, гісторык, палітык; грамадзкі дзеяч, удзельнік нацыянальнага і дэмакратычнага руху 1980—1990-х 277, 458, 472—473
- Тойнбі Арнольд, ангельскі гісторык, філэзаф 227
- Трапш Рыгор, сьледчы МГБ 375
- Траўгут Рамуальд, адзін з кіраўнікоў нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864; ахвяра царскіх рэпрэсіяў 56—57
- Трашчанок Якаў, выкладчык 420
- Трусаў Алег, гісторык, грамадзкі дзеяч, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 276, 458
- Трухан Мікола, тэатральны рэжысэр 129, 484—485
- Тувім Юліян, польскі паэт 269
- Тумаш Вітаўт, гісторык, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1930-х у Заходняй Беларусі, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША 316—317
- Тураў Віктар, кінарэжысэр, народны артыст Беларусі 440—441
- Тышкевіч Канстанцін, гісторык 32
- Тышкевіч Яўстах, гісторык, прыхільнік нацыянальна-вызвольнага руху 1860-х; пераследаваны царскімі ўладамі 52—53, 437

Тэраўскі Ўладзімер, дырыгент, кампазытар, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 167, 262

У

- Уільямз Тэнэсі, амэрыканскі драматург 504
- Уладзі Марына, французская кінаакторка 441
- Уладзімер, япіскап Алеўцкі і Аляскінскі 80
- Уласаў Аляксандар, выдавец і публіцыст, палітык, дзеяч нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі, вязень царскіх і польскіх турмаў, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 98—99, 119, 183
- Улашчык Мікола, гісторык і літаратар, вязень ГУЛАГу, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1960—1980-х 276—277, 280, 436
- Унамун Мігель дэ, гішпанскі пісьменьнік, філэзаф 478
- Урублеўскі Валер, адзін з кіраўнікоў нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864, палітэмігрант 55, 62, 66, 236
- Усюкевіч Алякс, удзельнік паваеннага антысавецкага Супраціву 1940-х, вязень ГУЛАГу 370—371
- Усяслаў Чарадзеі, полацкі князь 487

Ф

- Фальскі Ёсэвалад, тэатральны дзеяч, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., палітвязень 149
- Фамін, супрацоўнік КГБ 350
- Фаталібэй Аба, журналіст, супрацоўнік Радыё Свабода, ахвяра палітычнага забойства 361
- Філіпчанка Аляксей, юрыст, праваабаронца, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1990-х, ахвяра палітычнага перасьледу 496—497
- Філістовіч Галіна, сястра Янкі Філістовіча 375
- Філістовіч Янка, дзеяч паваеннай эміграцыі ў Францыі й Бэльгіі, удзельнік антысавецкага збройнага Супраціву пач. 1950-х 374—375
- Фішкін, дырэктар пэдагэгічнага, дзе вучылася Ніна Асіненка 408
- Франка Баамондэ Франсыска, гішпанскі вайсковы і дзяржаўны дзеяч 127
- Франкаін Бэнджамін, вучоны, пісьменьнік, прэзыдэнт ЗША 43
- Фурс Антос, удзельнік паваеннага антысавецкага Супраціву, вязень ГУЛАГу 395, 397

Х

- Хадкевіч Ян Караль, палкаводзец, дзяржаўны дзеяч Вялікага Княства Літоўскага 512
- Хадька Юры, фізык, мастацтвазнаўца, грамадзкі дзеяч, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1970—1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 381, 424, 480
- Харэўскі Якуб, удзельнік збройнага Супраціву 1920-х у Заходняй Беларусі, адзін з кіраўнікоў антысавецкага збройнага Супраціву 1940-х 230—231
- Хаўстовіч Мікола, перакладчык, літаратуразнаўца 440
- Хвастоўскі Дзяніс, паэт, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1990-х — пач. XXI ст. 532—533
- Хігінз Колін, амэрыканскі драматург 273
- Хлапоўскі Д., генэрал, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1831 40
- Хмара Сяргей, партызанскі камандзір у Заходняй Беларусі пач. 1920-х 230, 231
- Холадаў, савецкі камісар 93
- Хрушчоў Мікіта, кіраўнік СССР 241
- Хрышчановіч Людміла, літаратуразнаўца, сястра Генадзя Кулажанкі 501

Ц

- Цанава Лаўрэнці, кіраўнік карных органаў БССР 370
- Церашчатава Вольга, мастацтвазнаўца, удзельніца нацыянальна-культурніцкага руху 1970—1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. 1990-х 380—381
- Церлюкевіч Вера, рабочая, удзельніца нацыянальна-дэмакратычнага руху 1990-х 470—471
- Цётка (Алаіза Пашкевіч), паэтка, палітэмігрантка, дзяячка нацыянальна-вызвольнага і сацыялістычнага руху пач. XX ст. 36, 100—101, 142, 192, 210, 453
- Цікота Андрэй, рэлігійны дзеяч, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст.; перасьледаваны польскімі ўладамі ў 1920—1930-х; ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 178—179, 295
- Ціцянкаў Іван, супрацоўнік адміністрацыі прэзыдэнта Беларусі 521
- Цулуکیدзэ Тамара, акторка, пісьменьніца і перакладчыца, вязьень ГУЛАГу 260—261
- Цыркуноў Алесь, мастак, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 61
- Цыцэрэн Марк Туліос, старажытнарымскі палітык, прамойца і пісьменьнік 58

- Цьвірка Кастусь, пісьменьнік, перакладчык, выдавец 28
- Цэлеш Мікола, пісьменьнік-эмігрант, басьсьледна зьнік у 1970-я 321
- Цэсьлер Уладзімер, мастак 514
- Цэхановіцкі Цэлястын, мэдык, адзін з кіраўнікоў нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864, паліткатаржанін 62—63
- Цюндзявіцкі Віктар, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст. 65
- Цюндзявіцкі Міхал, удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстаньня 1863—1864, ахвяра царскіх рэпрэсіяў 64—65
- Цюндзявіцкі Мэльхіёр, павятовы маршалак, бацька Міхала Цюндзявіцкага 64
- Цяпінскі Васіль, пісьменьнік, выдавец 190

Ч

- Чарвякоў Аляксандар, дзяржаўны дзеяч, адзін з ініцыятараў і кіраўнікоў палітыкі беларусізацыі 1920-х у БССР, ахвяра перасьледу НКВД 186—187
- Чаркасава Вераніка, журналістка, ахвяра нераскрытага забойства 520—521
- Чарноў Віктар, расейскі рэвалюцыянэр 209
- Чарноўскі Казімер, удзельнік вызвольнага руху 1820-х, палітвязень, вынаходнік 26—27, 210
- Чарняўская Леаніла, пісьменьніца і перакладчыца; удзельніца нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст.; у 1930-я выехала да мужа-палітвысланца 202—203
- Чарняўскі Міхась, гісторык, пісьменьнік, удзельнік нацыянальна-культурніцкага руху 1960—1980-х і нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 235, 401, 421, 453, 458
- Чарняўскі Ўладзіслаў, сьвятар, перакладчык, прыхільнік увядзеньня ў Касьцёл беларускай мовы 334—335
- Чарот Міхась, пісьменьнік, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 224
- Чачот Ян, паэт, фальклярыст, удзельнік вызвольнага руху 1820-х, палітвязень 30, 55
- Чорны Кузьма, пісьменьнік, палітвязень 300, 302
- Чэрскі Ян, вучоны, удзельнік паўстаньня 1863—1864, палітвысланец 63
- Чэхаў Антон, расейскі пісьменьнік 297, 484

Ш

- Шабан Яўген, пісьменьнік, актор і рэжысэр 442—443
- Шаблюк Анастасія, дачка Валер'я Шаблюка 509
- Шаблюк Валеры, гісторык, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 508—509

- Шаблюк Вераніка, дачка Валер'я Шаблюка 509
 Шаблюк Наталя, гісторык, жонка Валер'я Шаблюка 508
 Шабуня (Луцкевіч) Эмілія, маці Яніны Каханойскай, сястра Івана і Антона Луцкевічаў 306
 Шайбак Міраслаў, пісьменьнік, выдавец 423
 Шалей Поль, французскі сьвятар, вязень ГУЛАГу 179
 Шалкевіч Віктар, сьпявак, літаратар, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 487
 Шаляпін Фёдар, расейскі сьпявак 140
 Шаміль, кіраўнік вызвольнага руху каўкаскіх народаў 49
 Шамяціла Мікалай, рэлігійны дзеяч, прыхільнік аўтакефаліі Беларускай праваслаўнай царквы, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 102—103
 Шаньтыр Фабіян, пісьменьнік, грамадзкі дзеяч, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., ахвяра бальшавіцкага тэрору 148—149
 Шапэн Фрыдэрык, польскі кампазытар 38, 68
 Шаранговіч Васіль, народны мастак Беларусі 325
 Шарада Ганна, народная лекарка 156
 Шатэрнік Алесь, скульптар, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 17
 Шаўчэнка Тарас, украінскі пісьменьнік 90
 Шукайла Паўлюк, паэт, культурніцкі дзеяч, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 268—269
 Шукшын Васіль, расейскі пісьменьнік, актор, кінарэжысэр 443
 Шутовіч Янка, культурніцкі дзеяч, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі, вязень польскіх турмаў і ГУЛАГу 264—265
 Шушкевіч Станіслаў, паэт, вязень ГУЛАГу 298
 Шчарбакоў Васіль, савецкі гісторык, ахвяра сталінскіх рэпрэсіяў 115
 Шчукін Валеры, праваабаронца, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1990-х — пач. XXI ст. 497
 Шыдлоўскі Вячаслаў, вязень ГУЛАГу, вучоны-геоляг, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х 326—327
 Шырма Рыгор, дырыгент і фальклярыст, дзеяч нацыянальна-вызвольнага руху 1920—1930-х у Заходняй Беларусі, вязень польскіх і савецкіх турмаў, народны артыст Беларусі 182—183, 278, 308
 Шырокава Наста, маці Тодара Лебяды 328
 Шышкін Іван, расейскі мастак 151
 Шэкспір Ўільям, ангельскі пісьменьнік 238, 484, 504
 Шэрман Карлас, пісьменьнік і перакладчык, праваабаронца, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 430—431

- Шэрман Рыгор, бацька Карласа Шэрмана 430
 Шэрман Тамара, жонка Карласа Шэрмана 431

Э

- Эркень Іштван, вугорскі пісьменьнік 273
 Эўфрасіньня Полацкая, асьветніца, сьвятая 25, 258, 275, 309, 345, 445, 528
 Эфрас Анатоль, расейскі тэатральны рэжысэр 484

Ю

- Юдзеніч Мікалай, расейскі генэрал, адзін з кіраўнікоў белагвардзейскага руху 184
 Юршэвіч Алесь, удзельнік паваеннага антысавецкага Супраціву, вязень ГУЛАГу 395, 396—397
 Юрэвіч Лявон, літаратуразнаўца, эмігрант 224, 298, 317
 Юхнавец Янка, пісьменьнік-эмігрант 356—357
 Юхо Язэп, юрыст і гісторык, удзельнік нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980-х — пач. XXI ст. 352—353

Я

- Ягайла Ўладыслаў, вялікі князь літоўскі, кароль польскі 292
 Ядвігін Ш., пісьменьнік, удзельнік нацыянальна-вызвольнага руху пач. XX ст., палітвязень 188, 210
 Якабсон, фабрыкант 118
 Якімовіч Валянціна, удзельніца нацыянальна-дэмакратычнага руху 1980—1990-х, эмігрантка 522
 Ямант Марыя, нарачоная Кастуся Каліноўскага 72
 Ян Павал II, папа рымскі 159
 Ясінскі Якуб, вайсковы дзеяч, палітык, кіраўнік вызвольнага паўстаньня 1794 на землях Вялікага Княства Літоўскага 20—21, 23
 Яфімчык Сьцяпан, народны майстар 521